

Viatge, però poc

Els viatges que, amb certa assiduïtat, realitzen els presidents autonòmics a l'estranger, al govern central no li fan gens de gràcia. Encara que Madrid reconeix el dret de les comunitats a projectar-se a l'exterior, la més mínima discrepància amb els seus criteris pot donar peu perquè aquests viatges es regulen mitjançant un decret.

Josep Ma. Sanmartí

El govern central ja ha començat a retallar l'activitat exterior de les comunitats autònomes i, concretament, el pròxim viatge del president Jordi Pujol a la Xina. Malgrat que els afers estrangers són una competència exclusiva de l'administració central, alguns governs autonòmics, i d'una manera molt especial la Generalitat de Catalunya, han mantingut una gran activitat fora de les seves fronteres, cosa que des del primer moment ha neguitjat el govern central. En la seva darrera entrevista a Barcelona amb el president Pujol, el ministre per a les Administracions Públiques, Joaquín Almunia, ja li va comunicar la intenció del govern de rebaixar la seva capacitat d'actuació a l'estranger. Dit i fet.

Segons el conseller Josep Miró i Ardèvol, la decisió governamental fou precipitada per una declaració d'intencions firmada entre el govern israelià i la Generalitat de Catalunya al mes de maig de 1987, o més ben dit entre dos organismes agraris oficials, sobre tècniques agràries (que ja s'apliquen a Lleida) i estudis del mercat europeu per als productes càrnics i hortícoles. La Conselleria d'Agricultura manté relacions semblants amb altres països, com el Japó, Califòrnia, França, Itàlia, etc., però el d'Israel és el primer document formal. Molts d'aquests contactes s'han establert durant els viatges presidencials a l'estranger.

Un any i mig després de la firma del conveni, el govern central expressà el seu malhumor per mitjà del secretari d'Estat Francisco Peña, que acusà la Generalitat de donar informació i idees a Israel sobre els mercats comunitaris, precisament quan aquest país és un dels principals competidors agraris de l'estat espanyol. El conseller Miró i Ardèvol assegurà que la nota era un «simple enunciat d'intencions» i no un «conveni de cooperació» internacional. La Generalitat ha firmat diversos acords de cooperació econòmica, per

exemple amb la república iugoslava d'Eslovènia.

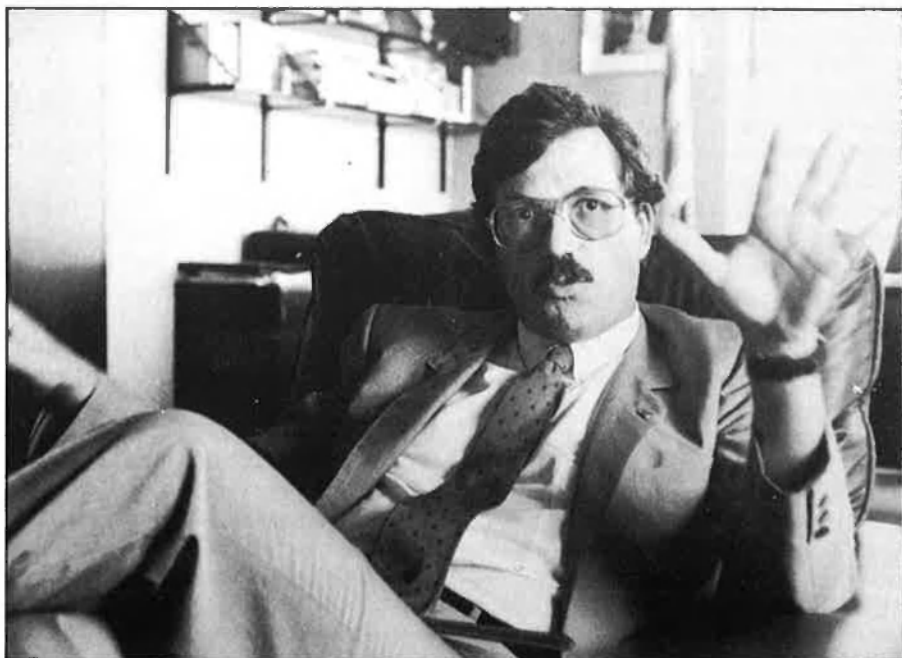
Veus discrepants

Al marge d'aquestes qüestions concretes, el govern central veu de mal ull aquesta «diplomàcia paral·lela», tant perquè la considera un terreny exclusiu seu, com perquè serveix de plataforma per exposar punts de vista discrepants de l'Espanya oficial. El poder central vol oferir una imatge de l'estat mínimament solidària i unificada. Així, per exemple, entre els greuges esgrimits pel govern se cita un discurs de l'arquitecte Ricard Bofill que acompanyà el president Pujol en el viatge a l'Uruguai i Brasil i que va dir que mentre Catalunya fa molt de temps que és europea, Espanya lluita ara per ser acceptada per Europa. També es queixen a Madrid que la política de captació d'inversions feta pel president Jordi Pujol, per exemple al Japó, distorsiona la del govern central, que voldria canalitzar-les cap a altres llocs. Concretament, molts empresaris japonesos

es pensaren que Jordi Pujol era un cap d'Estat d'una petita república europea que cercava inversions i crèdits, com tants d'altres països sobirans.

Això no obstant, els funcionaris del govern central reconeixen que la Generalitat de Catalunya ha preparat sempre els viatges presidencials amb una gran correcció i en estreta col·laboració amb el Ministeri d'Afers Estrangers, les ambaixades espanyoles en els països visitats i les d'aquests a Madrid. L'ambaixador espanyol a la Xina, per exemple, és un català, Eugeni Bregolat, que ha participat activament en els preparatius del viatge de Jordi Pujol a

El conseller Miró i Ardèvol, promou contactes amb l'estranger.

aquest país, previst per al mes d'abril vinent. L'únic incident important s'esdevingué a Itàlia, quan l'ambaixada espanyola denuncià que els escortes del president català anaven armats amb pistoles. La Generalitat assegura que no ha tingut mai dificultats ni amb el ministre d'Afers Estrangers, ni amb els directors generals, ni amb el subsecretari de torn per a organitzar els viatges. Els problemes han sorgit sempre

amb funcionaris de segona categoria. En aquest sentit, a Madrid es queixen molt més d'altres governs autonòmics, especialment del basc.

De moment, el govern central s'ha limitat a fer algunes *recomanacions* als presidents més viatgers, però no ha tret cap decret que limiti la projecció exterior de les autonomies. Si el decret aparegués al final al BOE, provocaria «una gran frustració», a parer del president Jordi Pujol, que no té cap voluntat d'entrar en conflicte amb el govern de Felipe González per aquesta raó. El ministre Almunia reconeix el dret de les comunitats autònomes a projectar-se a l'exterior i diu que el problema és de coordinació amb l'administració central. Ara bé, el mateix ministre va afegir que si no hi ha acord a l'hora de definir les normes del joc, el govern recorrerà al decret. La discrepància, segons el ministre Almunia, no és perquè es facin els viatges, sinó per qüestions concretes, com certes frases ambigües («Catalunya i l'Uruguai són dos països petits entre gegants») o la instal·lació d'oficines de representació a l'estranger.

La Generalitat addueix que en els seus contactes exteriors només busca la promoció comercial i cultural del Principat, l'obertura als mercats internacionals. Això ho pot fer la Generalitat, de la mateixa manera que qualsevol altra institució pública o entitat privada, com les agrupacions empresarials.

Així, per exemple, segons dades oficials, arran del viatge presidencial a l'Uruguai i Brasil, 20 empreses catalanes entaularen contactes i arribaren a acords amb companyies brasileres, mentre que a l'Uruguai foren 17 els contractes particulars firmats.

Alimentació, informàtica, indústria de l'automòbil, etc., s'instal·laren d'una manera o altra en aquells països, sense comptar amb convenis com el firmat entre la Generalitat i l'Agència de Desenvolupament de l'Estat de Rio de Janeiro o entre la conselleria d'Educació i el Ministeri d'Educació i Cultura de l'Uruguai. Pitjor encara, molts d'aquests contactes també aprofiten després al govern central. «El fet que el 97% de les inversions japoneses i el 25% de les estrangeres vagin a parar a Catalunya demostra que estem en el bon camí», assegura el secretari general de la Presidència, Lluís Prenafeta.

Recurs al Tribunal Constitucional

Si bé la Generalitat de Catalunya seria la comunitat autònoma més afectada per unes restriccions severes, ja que és la més activa, altres governs autonòmics han alçat la seva veu a favor del paper exterior de les autonomies. Per exemple, els presidents d'Andalusia, José Rodríguez de la Borbolla, i d'Astúries, Pedro de Silva. Aquest defensà les relacions amb les comunitats d'emigrants a l'estranger, relacions que poden produir grans beneficis. De la Borbolla creu que Andalusia ha de participar en el plantejament de problemes mediterranis i de la CEE, i diu que el president Felipe González hi està d'acord.

No ho sembla, perquè el seu govern presentà un recurs d'inconstitucionalitat contra un decret del govern basc, que creava una oficina de representació d'Euskadi a Brussel·les. El 27 de setembre el Tribunal suspengué cautelarment el decret mentre estudia el fons de la qüestió, és a dir si les comunitats autònomes tenen dret o no a establir relacions directes amb òrgans supranacionals. Aquest ha estat fins ara el conflicte més greu plantejat en aquest terreny, pel precedent que s'estableix i per l'interès que les comunitats autònomes tenen en aquestes oficines. El govern basc, per exemple, convertí la de Brussel·les en una empresa pública i la manté oberta. Catalunya ja en té quatre en funcionament (Brussel·les, Tòquio, San Francisco i Nova York). I Múrcia n'acaba d'obrir una altra, com també Galícia, Canàries, o el País Valencià. □

